

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Beliczay-ut 9. hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Nyíltlérben egy sor közlési díja 50 fillér.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Felelős szerkesztő:

Dr. Sámuel Károly.

KIADÓHIVATAL:

Beliczay-ut 9. számú ház, hova az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők.

Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K.

Negyed évre 2 K. Egyes szám ára: 20 fillér

Jegyzés.

Példaszerű a szarvasi gavalléria. Különösképen a kulturális célok elősegítésében. Ez oka annak, hogy annyi színi direktor pályázta meg ez évben a szarvasi színházat. Ezért vágyik vissza a múlt év direktora, dr. Farkas Ferenc, a Szerajevóban leégett igazgató. Erősebben már itt sem éghet le, családja sem érheti, mert tisztában van a helyzettel. Lesz nobiles szubvencióban része, T. i. nem lesz stájerolás a színházért eddig fizetett napi bérben. És ez a szarvasi gavallériához mérten szubvenciót jelent. Aztán nem szállítják le a helyáratat sem. Az idei szezonban csak éppen egy szabadságában álland az első sorokban helyet foglaló közönségnek nyolc kemény 20 fillérékért élénken leszólni a színészeket, mint tavaly és most is gyönyörűségünk telhetik a népes páholyokban, hol olykor 3 familia is diszeleg 3 pengő forintért. Van okunk tehát berzenkedni, kényeskedni, az „egy pár“ pályázó társulatát gyengének és bebocsátásra érdemtelennek minősíteni. He-

lyesen. Mert lám azok a színigazgatók, kiket pályázatra felhívtunk, szintén így vélekednek: gyengének tudják magukat a szarvasi igények kielégítésére és — nem pályáznak.

*

Megszoktuk azt, hogy Szarvast a statisztikában vagy sehol vagy az utolsók között leljük fel. Most akadt egy statisztika, hol ez a város az első között foglal helyett. Fiume után Szarvas következik, hol a tuberkulózis a lakosság számarányához képest legtöbb áldozatát szedi. Szomorú, kétségbeesítő elsőség, amihez szívósan ragaszkodni látszunk. Nem az emberélet, de a községi pótlódó a drága. És olcsóbb a könny, mely a szaporuló sirhantokat öntözi, mint a bacillusölő öntözőkocsi. Takarékos város vagyunk. És amilyen joggal kinyilatkoztatá egykoron egy bölcs képviselőtestületi tag — filipikázva a gőzfürdő felállítására ellen — hogy 40 esztendei fürdőkerülés dacára is makk egészséges, hát éppen csak úgy megmaradhatott öntözőkocsik nélkül is tuberkulózis mentesnek.

— —

Magyar tudományosság.

Semsey Andor, a tudomány lelkes és áldozatkész pártfogója 1889 október 7-én százezer forintot bocsátott az akadémia rendelkezésére tíz egyenkint 150 ivre terjedő magyar tárgyú nagy munkának megírására, melyek a megállapított tudománysszakok eredményeit a tudomány mai állásának megfelelő feldolgozásban összefoglalják és a további kutatások irányait megjelölik. E munkákra az akadémia a nemes alapító óhajta értelmében minden egyes műre tízezer forintnyi jutalommal titkos pályázatot hirdetett, melyet minthogy megfelelő mű nem érkezett be, több ízben kellett megismételnie, míg végre az alapító maga 1902 április 26-án kelt intézkedésében a pályázatot végkép megszüntette és alapítványát nagyobb és költségesebb feladatok megoldására, a titkos pályázat elejtésével az akadémia rendelkezésére bocsátotta.

Ha Semsey Andor alapítványának célját, mint másképp nem lehet, szó szerint vesszük, hogy tudniillik az egyes

T Á R C A.

Alkony . . .

A gond árnyai lassan elpihentek
A lomb sötétjén bíborfény tör át,
Hallgatom szóltat, álmós merengéssel
Egy bus keringő méla ritmusát.

Az ablakon a lombok magányából
Behallatszik egy csalogány dala,
S a vén zongora síró ütemével
Egybeolvad a léggyel melódia.

. . . Hallgasd a dalt, én nótás kis bo-
(londom)

Szerelmi vágyról zeng minden madár,
Arcod csókolossa a tűnő nap árnya
S hajadon reszket egy halvány sugár.

Borulj reám! . . . S míg vággyal itö-
(lelek)
Árnyak suhannak át a zongorán

S az alkonyisugár fényharmoniaja
Néma dalt játszik a bíborhomályba
A billentyűknek hófehér során . . .

Mados György.

Naszreddin Hodsa tréfái.

Libát sütött egyszer a Hodsa és amint a khánhoz tart vele, utközben megéhezik és az egyik liba combot megeszi. Aztán oda-jut a khán elibe teszi a libát. „Hol a fél-lába?” — kérdi tőle a khán. — „A mi vá-rosunkban csak fél laba van a libának” — mondja a Hodsa. „Ha nem hiszed, jér és nézd meg őket a forrás vizénél.” A forrás-nál épp ott volt egy serög liba, félhábon ál-lott valamennyi. „Timurnenk hivatja a fő-dobosát, hogy üssön egynehányszor a dob-jára. Alig hogy megtörténik, két lábra álla-nak a libák. No látod, mondja a khán ha to rád vernék azt a dobót, négy lábuvá len-nél, felelt a Hodsa,

*

A holyság fiataljai egy fa alatt gyűlo-keztok össze s mialatt játszadoznak, látják,

hogy jön a Hodsa. Legott összebeszélnek, hogy felmászták a fára, hogy a papucsait ezalatt ellopják. Odaér a Hodsa és azt mond-ják neki, hogy senki se bir arra a fára fel-mászni. Én felmászok, mondja a Hodsa. Az-zal az övébe dugja a kaftánja szegélyeit, a papucsait meg a hónaalá csapja és kezd a fára felmászni. Minnek a papucs, miért ve-szed fel? kérdik tőle, jobb ha velem van, válaszol a Hodsa, talán túl felülről is van egy ut, és tovább mehetek majd rajta.

*

Azt kérdezték egyszer a Hodsától, hogy új holdkor mit csinálnak a régivel. Szét-da-rabolják és csillagokat csinálnak belőle, volt a Hodsa válasza.

*

Három nagy szilvaszemot tesz egyszer a Hodsa egy deszkalapra, és viszi a bejnek ajándékol. Amint az uton ide oda kurulnak, megharagszik a Hodsa a szilvákra, és kettőt megoszik belőlük. Egyet elvisz a baejnek. A bej szívesen fogadja és megajándékozza a Hodsát. Egy pár nap múlva répát akar vinni a baejnek, és amint halad az uton, kér-dezi tőle egy ember, hogy hová viszi a ré-pát, A baejnek viszem, felelt a Hodsa. Fügét

gondolába esik, a léghajónál felborulástól nem kell tartani. A gondola és léggömb köztéttel van összeerősítve.

Fontos követelmény a kormányozhatóság szempontjából, hogy a ballon-test megtartsa eredeti formáját. Ennek elérése általában vagy szilárd anyagból, pl. alumíniumból (Zeppelin) készült vázzal, vagy annélkül történik. Az előbbi a merev rendszer, az utóbbi a félmerev, ill. egyáltalán nem merev rendszer. Ilyenek a legtöbb számmal vannak.

A léghajót tehát a légesavar hajtja előre. A jobbra v. balra térést tehát a vízszintes kormányzást függőlegesen állított lap elfordításával végzik, mint a vízi hajóknál. A felfelé v. lefelé irányítás tehát a függőleges kormányzás általában azzal érik el, hogy a léghajó orrát könnyebbé, vagy súlyosabbá teszik, mint az ellenkező végét. Ezt levegő ki ill. beszívattyuzásával érik el. Erre szolgál a légszivattyú. Vannak még szerkezetek a gázvesztesség csökkentésére, ezek ismeretelése azonban más helyre való.

Miután jelenleg a Zeppelin-féle léghajó beszéltet legtöbbet magáról, álljon itt róla egy pár részletadat. — A gerince egy 130 m. hosszú 10 m. átmérőjű 8 szögletes alumínium váz, mely több cellára van osztva. E cellákban egymástól független gáztartók vannak azon célból, hogy ha valamelyik megsérül, a többi a hajót a levegőben tartsa. Ennek haszna a legutóbbi, körtefával való összeütközésnél szépen kitűnt, a mennyiben a jármű megrongálása után is visszalérhető állomáshelyére. A léghajó két végén levő cellákban légzsákok vannak elhelyezve, melyek csatornák útján a légszivattyú

megadta. "Hiába mondta a jahudi, hogy ő csak tréfált, hogy hallotta, amint ezer aranyat kért és kevesebbet nem. A Hodsa Allah-val hozakodik elő. „Menjünk a bíróhoz, mondja a jahudi. „Gyalog nem mehetek, mondja Hodsa. Öszvért kellett a jahudinak hozni. „Bunda nélkül nem mehetek ám,“ mondja a Hodsa. Bundát kapott az utra, prémeset; úgy mennek a bíró elébe. A jahudi elmondja a panaszát, hogy a Hodsának ezer aranyat adott és nem akarja neki visszaadni. Ránéz a bíró a Hodsára. „Effehdim,“ mondja a Hodsa, napok óta imádkozom Allahhoz ezer aranyért, egy híján megadta. Amilyen gonosz ember az a jahudi, még a rajtam levő bundát és öszvért is, amelyeken idejöttem, a magáénak képes vallani. „Uram, vágott szavába a Jahudi azok is az enyéim. „Haragra lobban a bíró, összeszidja és kikergeti a jahudit. A Hodsa pedig indul az öszvérével és bundájával hazafelé.

közbeiktatásával egymással közlekednek úgy, hogy az egyikből kiszívott levegő a másikba, esetleg a szabadba vándorol.

Az egész ballon kívül még egy burkot kap, mely a belső burkot eső és nap ellen védi.

A léghajó két összesen körülbelül 180 lóerős benzín motorral bír, melyek 4 db. háromszárnyú csavart hajtának és a légszivattyút is működtetik.

A motorok a léghajó két végén vannak elhelyezve külön gondolkban. A gondolat 40 m. hosszú fedett folyosó köli össze, melyből kényelmes pihenők is nyílnak. Ez a legnagyobb dirigable, melyet eddig építettek; sebessége 40—45 klm.

Most pedig a levegőnél nehezebb járó művekre, a mechanikai repülőgépekre térhetünk át. Működésük a papírsárkány repülése elvén alapszik. A papírsárkánynál egy sikot kényszerítünk, amennyire engedi magát, a szél irányhoz egy állandó ferde állást elfoglalni; így a szél erejéből egy felfelé működő erő adódik, mely a sárkány súlyával szemben hat és ha annál nagyobb, a sárkányt fel fogja emelni. Hogy ez a felfelé ható erő nagyobb legyen, mint a sárkány súlya, ahhoz megfelelő sebességű, tehát erejű szél kell. A repülőgépek ugyanez elven alapszanak, de mivel elég erős szél egy 4—500 kgos gép felemelésére nem áll rendelkezésre, a szükséges erejű szelet önmaguk állítják elő légszavaraikkal. A légszavarak egy konkrét esetben 180 m. átmérővel bírnak, két-szárnyúak és percenként 500 fordulót tesznek, a két csavar egymással szemben forogván. A repülőgépek tehát felületekre támaszkodnak; e felületek vízszintesen egymás fölé helyezett feszes vászon vagy japán selyem vitorlák, melyeknek hossza körülbelül 18 m., szélességük 12 m. A két vitorla fa vagy acélső léczekkel és dróttal igen mereven van egymáshoz erősítve. Vannak azonban monoplanok, biplanok és triplanok is, a mint őket felületeik száma szerint nevezzük.

Vízszintes kormányzásra függőleges sikok, függőleges kormányzásra pedig vízszintes sikok szolgálnak, melyek elfordíthatók. E kormány felületek a főfelületek előtt és után azoktól messzire vannak kihelyezve, úgy hogy a gépek egy kiterjesztett szárnyú nagy madárhoz hasonlítanak.

A legtöbb repülőgép vázához erősített kerekeken áll. Indulásnál ezeken szalad nagyobb, 40—50 m. távolságot, míg végre meg van a kellő felhajtó erő, ekkor a gép elhagyja a földet. A mostani repülőgépek legtöbbje 50 lóerős motorral van ellátva és a motor

tengelyére közvetlen ráerősítve a lécsavar, amely 1200—1500 fordulót tesz percenként. Az óránkénti sebesség a levegőben 60—90 klm-et tesz ki. A monoplanok gyorsabbak, mint a biplanok.

A Wright-féle gép biplan, és több szerkezeti részében eltér a francia gépektől; motorja maximumban 30 lóerőt fejthet ki, két csavarral dolgozik, melyek 500 fordulót tesznek és egymással szemben forognak. Legfontosabb specialitása e gépnek kormányzási módja, a mennyiben a kormányzás alatt a szárnyfelületek is elhajolnak a kormányos kézmozdulatainak megfelelően.

Az angol Latham egy monoplanon, a francia gyártmányú „Autoinnette IV“-en akarja átrepülni a csatornát és biztosak lehetünk benne, hogy átrepüli, bár egyszer már a tengerbe zuhant.

A tekintetes vármegye.

— **Hivatalvizsgálat.** A m b r u s Sándor alispán a vármegye csaknem minden járását a felügyelet gyakorlása szempontjából meglátogatta és mindenütt rend és pontosságra talált.

— **Jóváhagyott költségvetés.** A gyulai közkórház 1909. évi költségvetését a belügyminiszter jóváhagyta.

Megrendbirságolt pénztárnok. A szarvasi főszolgabíró legutóbbi Öcsödön megtartott pénztárvizsgálata alkalmával, a járási számvevő szakszerű számviteli vizsgálata során talált több rendbeli észrevétele alapján 10 kor. rendbirsággal sújtotta Tóth Sándor fogyasztási adópénztárnokot.

Ügyész választás

a Szarvasi Takarékpénztárnál.

Mozgalmak.

A közgyűlés összehívása.

Lapunk már többször jelezte, hogy a Szarvasi Takarékpénztárnál az eddigi ügyésznek Dr. Haviár Gyulának kir. közjegyzővé történt kineveztetése folytán új ügyész megválasztására kerül a sor. A választás határideje mindeztideig bizonytalan volt, mert a pénzügyi igazgatóságának kebelében is jelentékeny nézeteltérések merültek fel a betöltés módjára nézve. Az igazgatóság egy része ugyanis az ügyészi állás végleges betöltését egy minél előbb összehívandó rendkívüli közgyűlésnek akarta hatáskörébe vonni, másrésze azonban azt 1910. év január havában

megtartandó rendes közgyűlésnek kívánta fenntartani.

Az igazgatóság a támadt nézeteltérések miatt a közgyűlés összehívása feletti határozathozatát elhalasztotta és az e tekintetben a felügyelő bizottság véleményét is tanácsosnak vélte kikérni és figyelembe venni.

Azonban Kontur József nagybirtokos és társainak július 7-én beadott kérvénye eldöntötte a kérdést az irányban, hogy rendkívüli közgyűlés feladata legyen az ügyész választása.

Ilyenformán az aug. 18-án meg is fog ejtetni, hacsak a rendkívüli közgyűlésen valami közbeeső indítvány nem fog történni.

A nagyfontosságú állás betöltése melytől részben egy pénzügyi sors függ, már is éles ellentétű pártokat csinált. Több a jelölt, ezek közt azonban reális alapon indulva kettőnek van csak számottevő pártja és reménye az állás elnyerésére, Dr. Mázor Elemér, Dr. Reismann Adolf, Dr. Dancs Szilárd szarvasi ügyvédeknek.

Az ügyészválasztásra vonatkozólag a pénzügyi igazgatósága a következő meghívást bocsátja szét részvényesei közt:

Tisztelt Közgyűlés!

Tisztelettel van szerencsénk jelenteni, hogy intézetünk kebelében igen fontos változás történt, amennyiben Dr. Haviár Gyula kir. közjegyzővé történt kineveztetése következtében intézetünk ügyészi állásáról, melyet az 1904 évi február 14. óta odaadó lelkiismeretes buzgalommal és kiváló érdemekben gazdag sikerrel viselt f. hó 23-án lemondott.

Indítványozzuk, hogy a közgyűlés közismert érdemeit jegyzőkönyvbe iktassa és neki jegyzőkönyvileg köszönet szavazzassék.

Az igazgatóság f. évi június 23-án tartott rendkívüli ülésében sajnálattal bár, tudomásul vette a lemondást és miután a lelépő ügyész az igazgatóság azon kérését sem teljesíthette, hogy az ügyészi teendőket az ügyészi állás végleges betöltéséig tovább végezze, tekintettel arra, hogy az ügyészi teendők egyáltalában nem szünetelhetnek és azok átadásának már a következő napon meg kellett történnie, helyettes ügyésznek egyhangulag Dr. Reismann Adolf szarvasi ügyvédet választotta meg a legközelebbi közgyűlésig, az alapszabályok 49. és 58. §-ai alapján.

Kötelességünk itt bejelenteni, hogy a helyettesítést megelőzőleg az igazgatóság kebelében nézeteltérések merültek föl arra nézve, hogy az ügyészi állás végleges betöltésére rendkívüli közgyűlés hívassék e össze, vagy pedig

annak betöltése a jövő év elején tartandó rendes közgyűlésnek tartassék fenn.

Az igazgatóság tekintettel az intézkedés szükségének sürgős voltára a fent hivatkozott határozatot hozta és a közgyűlés összehívásának kérdésében a határozat hozatalt elhalasztotta, annyival is inkább, mert erre nézve a felügyelő bizottság véleményét is kikérni óhajtotta.

A folyamatba levő tanácskozást tárgyalanná tette Kontur József és társai f. évi július 7-én beérkezett kérvénye, melyben a benyújtók a rendkívüli közgyűlés összehívását és annak tárgyát az intézeti ügyész 6 évre való megválasztását kitűzni kéri.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék ezen jelentésünket tudomásul venni és a kitűzött tárgyakban a határozatot meghozni.

Kelt Szarvas, 1909. július 22-én tartott ülésünkből.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Bűnszövetkezet Szarvason.

Kloczka János letartóztatása.

Kéjutas Szarvastól — az Adriáig.

Emlékezetes még mindenki előtt az a sorozatos betöréses-lopás, melynek egy esztendeje csaknem az összes piactéri üzletek ki voltak téve. Szenzációs és rejtélyes volt a betörés, mert a legnyilvánosabb és legforgalmasabb helyen történt olyan ügyes machinációval, hogy a bűnösöknek halvány nyomára sem tudtak jönni.

A betörések közt legérdekesebb és legfurfangosabb volt, amely beillik a Conan Doyle detektív regény fejezetei közé, az Ungár-féle áruházba történt behatolás.

A gyanu ekkor egy teljesen idegen egyént kísért, akit a tulajdonos napokig az üzlet körül látott ödölgöni, kémlelni és aki éles apró szemével, kiálló pofacsontjaival Lombroso tolvaj típusának tűnt fel. Ez azonban — az ügyes nyomozás szerint — a betörés napján a vasutal el is robogott ismeretlen tájak felé és így a nyomozásnak ez irányban vezető szálat el kellett vágni.

Ezt okosan is tették, mert a vakmerő betöréseknek — mint most véletlenül kiderült — itt Szarvason vannak az értelmi szerzői és gyors kezű végrehajtói.

Ungár Jónásnak, akinek üzletébe szintén behatoltak, feltűnt ugyanis, Kloczka János szarvasi kereskedő segéd külső ruházata és kezében az a finom sárga utazó táskája, amely a be-

törés alkalmával üzletéből eltűnt. Ez figyelmét ráterelte Kloczkára és nem alaptalanul.

Kloczkát gyanus szereplése alapján letartóztatták és vallatásra fogták. A biztos bűnjelek folytán ekkor már nem menekülhetett és mindent megvallott. Vallomása szenzációs volt, mert egy egész bűnszövetkezetre vetett világot, akikkel szövetségben követtek el a betöréseket. Bűn'arsaiként megemlítették ifj. Kolozsváry Kiss Ferencet, Hipszky Jánost, Sörös Ottmárt.

Beismerte, hogy az Ungár betörés tőlük ered és — azonkívül — számos más bűncselekmény. Többek közt Grünwald Ábrahám üzletében, ahol alkalmazva volt, az áruasztal fiókjából 6—7 ízben, mintegy 350—400 koronát különböző összegekben kiemelt. A lopást Grünwaldnak ebéd után végzett rendes sétája alkalmával követte el, az ajtó alsó kapcsának felhuzása mellett.

Ők kísérelték meg a Silberstein üzlet feltörését is. A Lusztyig féle telepről pedig az apró jeczagokat állandóan ők hajtották el, stb.

Hipszky Jánost és Sörös Ottmárt vallomása alapján szintén letartóztatták, de minthogy állandó lakással bírnak és ezidőszámtalán súlyosabb bűncselekmény rájuk nem nehezedik, szabadon bocsátották.

Ifj. Kolozsváry Kiss Ferenc hol léte ismeretlen. Ezzel oszlozott Kloczka a Grünwaldtól lopott pénzen és tettek együtt költséges passziókat.

Többek közt állandóan le-föl utaztak Fiumébe, Polába, Budapestre.

Most már azonban befejezték regényes utjukat és ülhetnek a bíróság fogházában.

A nyomozást rendőrségünk a csendőrséggel egyetemben erélyesen folytatják, amely sok elhúzott bűncselekményt deríthet ki.

Egy Sportmatador: Lép be a

Sztacba, legalább el szórakozol kissé.

— És mily sportot kultiváltok?

Mindenfélét. Pl. gerelyvetést. A multkor Kolozsvárott 75 m.-t dobtam magyar gerelylyel. Barátom, nagyszerűen ment. Mutasd csak a botod! (Elveszi a gyanutlan alak kezéből, neki fut egyet és rém magasra feldobja a botot. Az leesik és letörik a fogója.) Láttad?

— Eltörted a botomat.

Nem baj. De mily szép dobás volt, nem?

— De mi lesz most már a botommal?

Majd beszámítjuk neked tagdíj fejében.

Hirek.

— **Dr. Zöldy János** vármegyei tisztli főorvos az elmúlt hét folyamán Szarvas községben levő gyógyszerárakat megvizsgálta.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** A község képviselő testülete szombaton 24-én d. e. 9 órakor közgyűlést tartott.

— **A hármas körösi Ármentesítő Társulat** rendes közgyűlését a múlt héten tartotta meg városunkban gróf Bolza Géza elnöklété mellett. Az elnök jelentette, hogy a földmivélsügyi miniszter a társulatnak a múlt közgyűlés óta félmillió halikrát ajándékozott. A közgyűlés még a számadások felett határozott.

— **Follinus Aurél művészatlata** az Árpád szálloda nyári helyiségében tegnap azaz szombaton este művész-estélyt rendezett, melyen a fővárosi művészek legújabb és legkiválóbb számaiból összeválogatott műsort a következő művészek adták elő: Antal Erzsébet a pesti Royal Orpheum első szubrettje Széchy Emma koloratúr énekesnő. Szántó Lujza szende színésznő. Follinus Aurél előadó és konferanszié. Rónai Imre a szatmári színház első komikusa Feketi László groteszk komikus és kuplé énekes. A zongoránál Hajsinek Rezső a szatmári színház első karnagya ült. A művészestélyről a következő számban referálunk.

— **Peggyvergyakorlat.** A m. kir. honvéd állományhoz tartozók Szarvasról aug. 8-án hivatnak be hadgyakorlatra.

— **Czigány bál.** Ökrös Elemér bandája a mai napon 25-én este az Árpád szállodában hangversenyt rendez.

— **Öcsödi ifjusági bál.** Az öcsödi idős tanuló ifjú-ág f. é. július hó 17-én fényesen sikerült táncmulatságot rendezett a Polgári Kör helyiségében. A mulatságon az öcsödi intelligencia teljes számban képviselve volt, csak a késő reggeli időben ért véget.

— **Uj házadó.** Gyökeres reform. 1910-ik évvel lép életbe. Az 1909. VI. t. c. alapján f. é. július 1-től kezdve az új házadó kataszter készítése megkezdődött, melynek ellenőrzésével a gyulai kir. pénzügyi igazgatóság Székely Lajos kir. számellenőr jár. számvonót bízta meg. A házadó kötelesek saját érdekében cselekszenek ha az összeírás alkalmával az eredeti felvételt saját kezük aláírásával bolyegtelen meghatalmazás útján vagy pedig megbízottjukkal igazolják, annál is inkább, mert ezután a 3 évi házadó összeírás elmarad s a most készülő kataszter fogja képezni úgy a házosztály mint házbéradó alapját miért is jövőben minden változás az épületben, a községi előjárásnál bejelentendő. Az új házadó 1910. július 1-ével lép életbe.

— **Füzfa Miska halála.** Szentandrás Öcsödön mindenki ismerte Füzfa Miskát. Szarvason is meg a közeli falukban is talán nem akad ember aki ne ismerte volna volna az esőben, viharban, forró kánikulában, a fődolten fővel járó mindig meztelános Füzfa Miskát aki különös, együgyü

monoton hangon duruzsolva járta be Szarvas és Szentandrás utcáit. Szarvast minden vásár alkalmával megtisztelte látogatásával, amikor szokátlán viselkedésével magára vonta a vásári nép figyelmét. Mint csöndes elme beteg ilyenkor koldulgatott. Valami szokátlan, keleti típusnak tűnt fel, amikor a földre hajolva, azt csókolgatta, barbár módra imádkozott és érthetetlen szavakat mormogott. Az alsóbb népréteg azért habonás tisztelettel volt iránta és minden bántástól óvta. Mindig mindenkit pár fillérért elbucuszatott és a kopott filléreket szent célokra adta: Most jelentik Szentandrásról hogy az öreg bolond 64 éves korában hirtelen meghalt. A temetésen az egész falu apra-nagyja megjelent.

— **Arató-sztrájk.** Okányi Schvartz Gyula csabacsüdi birtokán július 23-án váratlanul arató-sztrájk ütött ki. Ez volt az idei aratás alkalmával a környéken az első nagyszabású munka megtagadás, a mely azonban 24 óráig sem tartott. Az uradalomnál felfogadott 252 munkás, illetve 126 pár miután 1300 hold területű búzát loaratott kijelentették, hogy a még hátramaradt 60 hold területen levő silányabb búzatermés learatását csak akkor fogják befejezni, ha ez után is a részt a kedvezőbb jobb búzaterületből kapják meg. A földesur a munkások eme jogtalan követelésének nem tett eleget. Mire a támadt ellentétek elsimítására Dr. Wieland Sándor szarvasi főszolgabíró Csabacsüdön kiszállott. Közbelépésével sikerült is megteremteni az egyetértést munkás és munkaadó közt, mire a sztrájkolók a hátramaradt learatásához hozzá fogtak.

— **Állatkiállítás Gyomán.** A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi október hó 3-án Gyomán díjazással egybekötött lo- és számos marha kiállítást rendez. A kiállítás célja a vármegye állattenyésztésének fejlesztése. A kiállítás és díjazás programját már most megküldötte az egyesület a községek előjáróságához, a hol azok kifüggesztve megtekinthetők, egyébként az egyesület titkársága szolgál részletes felvilágosítással. A kiállítás díj és költség mentes.

A Sztac hódító felépése.

Iránymű: az akrobatáknak.

II. FEJEZET.

(Az összefüggés miatt az I. fejezet megírása ezután következik.)

(Szarvas főutcája. Késő délutáni órák. A nap skarlátpillákkal hunyorgat. Az utca akácfáira arany színű lágy por hulladoz. Meszszire az utca kőarcát vékony selyemporfátyol takarja. Mindenütt friss illat, csönd. A közelben, az utca City-ében nagy csoportban a Sztac tagjai lassan haladnak, meg-megállnak, kört képeznek és csodálkozásuknak adnak kifejezést az utca nyilegyenessége, szélessége fölött, melyet az Andrássy-úthoz hasonlónak fedeznek fel.)

Egy a Sztacból. (Nagyzással, durrogó hangon.) Egy ifju sport egyesület olyan, mint a neveletlen csikó. nincsen olyan nagy hely, amelyen jókedvében kiugrándozhasson magát! Nekünk is nagy végnélküli terrenum-

ra van szükségünk. Foglaljuk le a Sztac részére az utcát.

Egy másik. Ez igaz! Szabad, tág teret kell kiszemelnünk, hogy zavartalanul, modern kényelemmel fejleszthessük klubunk célját, a testnevelést. De talán elég volna klubunk részére városunk babérligetes berkei és könnyelmű terveket nem szönnénk, mert a csikónak is azért van szüksége nagy helyre, mert a csilingeléstől elbódult.

A harmadik. A Sporttelepnél igénytelen véleményem szerint nem annyira a katasztrális holdak száma fontos, mint a minőség, az alkalmatosság, erre többek közt a herés felelne meg, miéért az Előjárósághoz esdő kérvény adandó be, hogy ezt Clubunknak ajándékozza.

A negyedik. Balga beszéd! Előjáróságunk nem törődik velünk „Sportemberekkel”, a herést nem fogja ránk íratni, neki herékro van szüksége.

Az első. Dixi. Az utca lefoglalása mellett kell állást foglalunk egyértelműleg. Az ősi foglaláshoz, az occupatiohoz kell folyamodnunk. Győzzön az erő. Jelszó: az erő.

Másik. Olyan anarchista-szagu vagy!

Harmadik. Milyen! Krrrkiki!

Negyedik. Isten utcsse, az utcának ezer előnye van, ő mily kéjes futást lehet itt rendezni.

A többiek. Ugy van! Az utcát be vesszük! Az utca a miénk! Az utca tág, az utca szellős, az utca egészséges.

Első. És oly balzsamos a lég...

Negyedik. Oly ragyogó innen a naplemente.

Első. És az utcának van szeme, nagy mindentlátó szeme, az utca lát.

A többiek. Az utca lát, kék és bársonyfeke szemek kísérlgetnek, cirógatnak hizelegnek, figyelnek, biztatnak.

Másik. Egy kék szempárnak én is behódolok.

(Az utcán feltűnő szép leányok és asz szonyok végzik sétájukat és villamossággal teli delejes tekintetük a Sztac napbarnított, karcsu, izmos tagjaira tapad.)

Első. Ezek a szemek!

Másik. (Magában, meglepetve.) Óh észre vett, mily erősen veti rám sötét tekintetét.

Harmadik. (Football labdával.) Lerugom az égről a csillagokat!

Negyedik. (Kevélyen felüti fejét és halkán sugja a többieknek.) Sztacok! Mig közelben vannak ezek a gyönyörű szemek, addig mutassuk be erőnk csillogó bravurjait.

Első. (Váratlanul a többieket ellökve, pompás ugrást tesz.) Én már ugrok is! (ugrás után a mellé állóhoz halkán szól, mit gondolsz, láttak-e tisztán?)

A többiek egyenként egymás után utánozhatatlan kecses pózzal a távolba ugrálnak. A nők a távolban elegánsan, erőltetés nélkül tapsolnak.

Első. Ugrásom nem sikerült bár így is szép volt. Fáj régóta a bokám.

Másik. Az én bokámon is egy sebsajog, úgy sajog.

Harmadik. Nektek mindig akad kifogástok. (Gögs humorral.) Máskor láb nélkül jöjjetek el, akkor sebeitek sem lesznek.

Első. (Főlénytel.) De nekünk mindig lesznek sebeink, ha sebünk nem volna a lábunkon, akkor lábunk sem volna, lába pedig mindenkinek van. (Széjjel néz és lesi a hatást. Általános, vad kacaj.)

Valamelyik. Sztacok! Nézzétek a leányok, asszonyok mennek!

Harmadik. (Footballal.) Az asszonyok mennek, mert az asszonyok nem futnak és nem futbaloznak.

Valamelyik. De hogy nem! Az csak külső látszat, hamis impulzus!

Első. (Hirtelen, mohón.) Tudjátok mi a Sabotage! a Sabotage! Persze, hogy nem tudjátok?

A többiek. Nem! Nem!

Első. Az egy vértelen harc, a főnálló társadalmi rend elleni háborúnak gyönyörű stratégiája. Az a véletlenséggel operál. Példának okáért mi csak úgy véletlenül nagyobb csoportban fölvonulunk a főutcán és nem térünk ki senkinek — és a sétálók bosszusan haza mennek és az utca megtisztulva a mienk, egészen a mienk.

A többiek. (lekesedve.) Nagyszerű! és nincs benne semmi brutalitás, (esküdöznek), semmi brutalitás!

Az első. Vagy ismeritek a gumiasae foetidae-t, ezek apró golyócskák és mi véletlenül szétszórjuk az utcán. Széttaposva, olyan bűdös lesz az utca, de olyan bűdös — hogy megtanulunk mi is az utcán jól futni.

Többiek. Az első ajánlatot valószínűleg meg. Az finom, érdekes és erőteljes.

Első. Akkor előre bátran kimondhatjuk, hogy az utca a Sztac occupált területe.

Többiek. Occupált terület! És nevezzük el „Köczán Árpád” utcának, (el is nevezik.)

Első. És e szent határozat, hogy valóságot öltöztet in flagranti, valamenyen, nem is sétálással, de a futás repülő sebességével az utcáról egy gyors futammal söpörjünk el mindenkit. Az utca egyedül a mienk legyen.

(A többiek gyors iramban kéz kezett fogva, végig száguldanak az utcán és minden embert föllökve tisztává és a Sztac birtokává teszik a főutcát.)

Első. (Lihegve, nyelvvel próbál csettinteni.) És most fiúk menjünk egy üveg bordeauxira!

N. B. A történeti hűség kedvéért megjegyzem, rendőrségünk a „szétoszlásra” a felhívást megtette. Persze sikertelenül!

Scaron.

Kiváló modern versírók.

Az élő harang.*)

Egy félrevert harangból szállnak
Dülledt szemű, feldokló hangok;
Csontkezével, egy sáros szívvel
A halál kongat egy harangot.

Egymást üldözve, eltiporva.
Tépve, fojtva, rúgva — a hangok
Igy hagyják árván ott a bölesőt
A félrevert beteg harangot.

Megszállják a bus őszi tarlót,
A lucskos, barna, nagy mezőket,
Jajukkal a várost betöltik.
De ott sem hallja senki őket.

Aztán tragikus tépett sorba
A hangok az utcákra szállnak,
Női szemre és férfiszívre:
Mint a hollók és mint az árnyak-

És a halál némán harangoz.
Dús rózsaláncz lóg csontnyakába,

Sárga, vak, illattalan rózsák,
Egy sem piros; mind sárga-sárga.

Kemény Simon.

— *)Kemény Simon. Erős talentum, akit bírni nem igen szabad. Ha modern versíróról beszélnek elsősorban őt emlegetik. Tényleg a modern versírás minden szépsége különlegessége, eredetisége, vasereje árad ki verseiből a modernnek minden hibája nélkül. Versei szinte erős harangzúgással kiáltják hogy újak, ércesek, kifejezők, másképpen zengők, mint a régiak kopott, szürke versei.

Sport.

— A Sztac Debrecenben!

A szarvasi torna és atletikai clubnak vagy 10 tagja a Debrecenben aug. 8-án rendezendő junior versenyre valószínűleg benevez. A clubnak ez lenne az első külső szereplése, szerintünk sok a remény arra, hogy kvalitásuk alapján dicsőséggel megállják helyüket.

— A Sztac football csapata

a népkert körpályáján megkezdte mindennapi treeningjét. A csapat kitűnő vezetője, lelke Székely Mihály, ki a Mafc tagja.

— Regatta Szarvason.

A Sztac 10 tagja két-öt személyre szóló regatát hozat Szegedről, hogy a sport ez ága is felkaroltassék.

1760—909. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Nagy Béla ügyvéd által képviselt Jordán Antalnak kiskoru Zsádon László végrehajtást szenvedők elleni 100 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulai kir. törvényszék (A szarvasi kir. járásbírósa) területén levő Öcsöd község határában fekvő az öcsödi 459 szíjtkvben felvett 2006—b. hrszu 1 hold veresházi rétre és házra 500 kor. 2006—b hrszu veresházi rétre 220 kor. az öcsödi 1557 szíjtkvben felvett 2007—a hrszu 1 hold 200 □-öl veresházi rétre 400 kor. 2007—b hrszu 1 hold 200 □ öl veresházi rétre 400 kor. 2004—a

hrszu 1 hold 800 □-öl veresházi rétre 500 kor. az öcsödi 776 szíjtkvben felvett 2005—b hrszu 1200 □-öl veresházi rétre 250 kor. kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi augusztus hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor Öcsöd község házában megartandó nyilvános árverésen eladni fognak, de az új kikiáltási áron alól nem.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt alszolgáltatni.

Kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Szarvason, 1909. évi április hó 30-ik napján.

SCHABATKA, kir. járásbíró

Meghívó.

A Szarvasi Takarékpénztárnak 1909. évi augusztus hó 18-án (szerdán) délelőtt 10 órakor Szarvason a takarékpénztár nagyertermében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

a t. részvényes urak ezennel tisztelettel meghívótnak.

KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI: jegyzőkönyv hitelesítő kiküldetése; az igazgatóság jelentése az ügyészi állás megüresedéséről, az erre vonatkozó ideiglenes intézkedéséről és ezzel kapcsolatban Kontúr József ur és társai kérvénye szerint az intézeti ügyész 6 évre való megválasztásának ügye és az ügyészi állás betöltése.

Szarvas, 1909. július 22.

Haviár Dani, társasági elnök.

Eladó

9 drb. Hitelbanki részvény, hol megtudhatja a kiadóhivataltól.

Szobadisz festéseket
saját rajzaikkal elő-
állítok.

ÉRTESÍTÉS.

Legmodernebb és leg-
újabb sablonokkal vál-
lalok a legegyszerűbb
munkát.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Jókai Mór utca 139-ik h.-szám alatt, Engel Izidor ur saját házában szobafestő- és mázoló műhelyt nyitottam

A mai modern kornak megfelelő szoba-, dísz-, templomfestést, mázolóást, aranyozást, továbbá selymekre, mindenféle előrajzolás és festést elvállalok, ugyancsak ruha- és más egyéb himzésekre előrajzokat készítek. Arra töreksem, hogy a nagyérdemű közönséget munkámmal mindenféle tekintetben kielégítek. Szíves pártfogását kérve a nagyérdemű közönségnek

maradtam kiváló tisztelettel

Ugyanitt egy tanuló
is felvétetik.

Weisz Sámuel

szobafestő, mázoló és aranyozó.

Olcsó és megbízható
kiszolgálás.

Hirdetmény.

Szarvas nagyközség alolított előjárósága a vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet értelmében ezennel közhirre teszi, hogy pernyét és hamut lelocsolás előtt a tűzhelyről kivinni nem szabad, a község belterületén, a szabadban való tüzelés, szék, kazlak, csüők és felszerék közelében a dohányzás tilos, takarmány neműeknek a tűzrendészeti szabályrendeletben megengedett mennyiségen felül a községbe való bevitelétől mindenki tartozkodik.

Figyelmeztetik egyben a lakosságot, hogy a szabályrendelet 5. §-ához képest minden háztulajdonos udvarán legalább egy hektóliter ürtartalmu hordóban vagy kádban, a nyár folyamán állandóan vizet és egy legalább 5 méter hosszú létrát, tűzhorgót és egy szikrafogó pamacsot tartani köteles.

Szarvas, 1909. évi június hó 30.

Az előjáróság nevében:

Kollár Lajos s. k. Kovács János s. k.
főjegyző, bíró.

Uj könyvkötészet!

**Könyvnyomdám egy újonnan berendezett
könyvkötészettel bővítettem ki.**

**Minden e szakmába vágó munkát elvál-
lalok olcsó díjsszabás mellett.**

S Á M U E L A.
SZARVASON.

R E I S Z M I K S A

BUTORGYÁRA BÉKÉSCSABA

VASUT-UTCA 1155. ÉS 1156. SZ.

Műasztalos, kárpitos- díszítőműhelyek.

RAJZIRODA.

Telefon: 20. sz. Telefon: 20. sz.

Saját készítményű teljes

lakásberendezések

állandóan nagy választékban.